

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
Α΄ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
17/12/2017**

Κείμενο

Πρότυπα

(...) Είναι πράγματι γεγονός πως σήμερα προβάλλονται με κάθε μέσο άνθρωποι που διαθέτουν δύναμη, που τους επιτρέπει να επιβάλλονται στους άλλους, και πλούτο, που τους δίνει την **ευχέρεια** να ικανοποιούν εύκολα κάθε επιθυμία τους. Όποιος είναι σε θέση να απολαμβάνει άφθονα τα υλικά αγαθά, και μάλιστα χωρίς κόπους, γίνεται το ιδανικό κάθε νέου. Ηρωοποιούνται ποδοσφαιριστές, αποκτούν μυθικές διαστάσεις ορισμένοι τραγουδιστές, λατρεύονται ακόμη **αδίστακτοι** κακοποιοί. Αντίθετα, επιστήμονες κορυφαίοι, ευεργέτες της ανθρωπότητας, αγωνιστές και υπερασπιστές της ειρήνης και της δικαιοσύνης ή και απλοί άνθρωποι του τίμιου μόχθου αγνοούνται και δε συγκινούν πια κανέναν. Κατέχουν στη συνείδηση των περισσότερων την πιο χαμηλή θέση στην αξιολογική τους κλίμακα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η αξία του ανθρώπου να μετριέται με άλλα κριτήρια.

Μέσα σ' αυτό το γενικό κλίμα της **υποτίμησης** των αληθινών αξιών χρειάζεται ασυνήθιστη ψυχική δύναμη, για να εναντιωθεί κανείς στο ρεύμα και να χαράξει διαφορετική πορεία. Η δραματική μείωση των υψηλών παραδειγμάτων ζωής σ' αυτό το λόγο κυρίως οφείλεται. Έτσι παρατηρείται το θλιβερό φαινόμενο σήμερα στη θέση του **ανιδιοτελούς** επιστήμονα, του αφιερωμένου στην επιστήμη, να συναντούμε τον ψυχρό επαγγελματία, στη θέση του έντιμου επιχειρηματία, τον απατεώνα και εκμεταλλευτή που βιάζεται να γίνει Κροίσος, στη θέση του πολιτικού που **ανάλωσε** τη ζωή του στην υπηρεσία των συμφερόντων της χώρας του, τον αναξιόπιστο καρπωτή της εξουσίας. Έτσι φτάσαμε στην απομυθοποίηση προσώπων – συμβόλων, στο γκρέμισμα ειδώλων. Μέσα στην «εικονοπλαστική» μανία της εποχής μας δεν έμεινε τίποτε όρθιο. Αυτή είναι και η κυριότερη αιτία της απόλυτης επικράτησης διαμετρικά αντίθετων προτύπων.

Για τα κριτήρια των νέων δεν είναι **άμοιρη ευθυνών** η κοινωνία μας, ο πολιτισμός μας. Ζούμε σε μια εποχή που θεοποιήθηκαν οι υλικές αξίες. Ό,τι δε συμβάλλει στον υλικό ευδαιμονισμό **παρμερίζεται**. Καθημερινά οι σειρήνες της εύκολης ζωής σαγηνεύουν τους νέους. Τα μηνύματα που τον κατακλύζουν από παντού ξυπνούν τις αδυναμίες του και τον σέρνουν **άβουλο** και αδύναμο να ακολουθήσει τυφλά τον τρόπο ζωής που του υποδεικνύεται. Μέσα του είναι ακλόνητη η βεβαιότητα πως η ευτυχία του είναι άρρηκτα δεμένη με τις οικονομικές δυνατότητες που θα αποκτήσει. Πώς να πείσει κανείς το νέο να ακολουθήσει τον έντιμο δρόμο του μόχθου και της αρετής και να αγωνισθεί για υψηλά ιδανικά, όταν δε θα μπορέσει να του υποσχεθεί πως μ' αυτά θα κερδίσει χρήματα και κοινωνικό γόητρο; Το έργο αυτό γίνεται ακόμη πιο δύσκολο όταν η πραγματικότητα

παρουσιάζει εντελώς διαφορετική εικόνα. Η έλλειψη κάθε αξιοκρατίας επιτρέπει την αναρρίχηση των **ασήμαντων**. Απολαμβάνουν τα αγαθά άνθρωποι χωρίς καμιά αξία. Για ποιο λόγο να μην ελπίζει και ο νέος πως κάτι θα συμβεί τελικά και θα λύσει με τον καλύτερο τρόπο τα προβλήματα της ζωής του;

Σίγουρα κάποιοι αντιστέκονται, προβληματίζονται και τολμούν να χαράξουν μια άλλη πορεία στη ζωή τους, αντίθετα προς το ρεύμα που πάει να τους παρασύρει. Και αν δε βρουν τα πρότυπα γύρω τους, θα τα συναντήσουν στη λογοτεχνία ή και στο παρελθόν. Δε φτάνουν όμως αυτοί να αναστρέψουν το ρεύμα.

Στις μέρες μας ακούει κανείς συχνά πως οι νέοι γίνονται αυτό που είναι οι μεγάλοι. Αν δεν αποτελέσουν οι ίδιοι ζωντανά παραδείγματα υψηλής ζωής, μάταια θα περιμένουν να το κάνουν αυτό οι νέοι. Κανένας δεν ακολουθεί ένα δρόμο που δεν τον **πορεύεται** κανείς. Αν δε χτυπηθεί όμως η αναξιοκρατία και δεν επικρατήσει η στοιχειώδης δικαιοσύνη στην κατανομή των αγαθών, υλικών και ηθικών, η κατάσταση θα διαιωνίζεται και θα χειροτερεύει.

Γ. Ν. Δαρδιώτης

ΘΕΜΑΤΑ

A.1. Ποια είναι η θέση του συγγραφέα σχετικά με τους λόγους για τους οποίους οι νέοι επιλέγουν τα πρότυπά τους; Να απαντήσετε σε μία παράγραφο 60- 80 λέξεων.

Μονάδες 10

A.2. Τι πιστεύετε ότι εννοεί ο συγγραφέας με τη φράση «Ζούμε σε μια εποχή που θεοποιήθηκαν οι υλικές αξίες.»; Να απαντήσετε σε μία παράγραφο 40- 50 λέξεων.

Μονάδες 10

B1. Ποια νοηματική σχέση δηλώνουν οι διαρθρωτικές λέξεις: πράγματι (1^η παράγραφος), αντίθετα (1^η παράγραφος), έτσι (2^η παράγραφος), ή (4^η παράγραφος), όμως (5^η παράγραφος);

Μονάδες 05

B2. Να βρείτε τη δομή και τον/τους τρόπο/τρόπους ανάπτυξης της πρώτης παραγράφου του κειμένου «Είναι πράγματι...με άλλα κριτήρια.». Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 10

B3. Να εντοπίσετε στα δύο κείμενα 2 λέξεις ή φράσεις όπου έχει γίνει μεταφορική χρήση της γλώσσας.

Μονάδες 05

B4. Να βρείτε ένα συνώνυμο για καθεμία από τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου που ακολουθούν: **ευχέρεια, αδίστακτοι, υποτίμησης, ανιδιοτελούς, ανάλωσε, άμοιρη ευθυνών, παραμερίζεται, άβουλο, ασήμαντων, πορεύεται.**

Μονάδες 10

Γ. Σε μία ομιλία σε σχολική εκδήλωση καλείσθε να αναφερθείτε: α) στα αίτια δημιουργίας των αρνητικών προτύπων σήμερα και β) στις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται ώστε οι νέοι να μην οδηγούνται σε τυφλή και καταστροφική μίμηση. (350-400 λέξεις)

Μονάδες 50

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

**ΒΕΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΛΑΝΤΖΑΣ ΗΛΙΑΣ
ΜΠΟΡΟΥΤΖΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑ
ΝΤΕΛΜΠΙΖΗ ΜΑΡΙΑ
ΠΑΠΠΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ**